

COSTACHE NEGRUZZI

1808-1868

(1808-1868)

Despre opera

Nuvela apare in primul numar al revistei iesene "Dacia Literara" din 1840 sub titlul de "Scene istorice din cronicile Moldaviei. Alexandru Lapusneanul". Izvorul de inspiratie al prozatorului il constituie "Letopisetul Tarii Moldovei" de Grigore Ureche, cu paragrafele referitoare la cea de-a doua domnie a lui Alexandru-Voda Lapusneanu. Aici nuvela se afla

in nucleu si Negruzzi e tentat chiar a transcrie, la un moment dat, o replica vestita a *Lapusnenului* consemnata de Grigore Ureche insusi: "Daca au mersu solii Tomsii si-i i-au spus, zic sa le fie zis Alexandru Voda: << De nu ma vor, eu ii voi pre ei, si de nu ma iubescu, eu ii iubescu, pre dansii si tot voi merge, ori cu voie, ori fara voie>>".

Prozator talentat, poet, dramaturg, traducator.

Vede lumina zilei pe malul Prutului, la Trifestii Vchi, in nord de Iasi, in casa care astazi a devenit muzeu. Fiul lui Dinu Negrut si al Sofiei Hermeziu. Dupa obiceiul din casele boieresti, invata cu dascalii particulari, intâi greceste si frantuzeste, apoi sa citeasca si sa scrie româneste dupa "Istoria..." lui Petru Maior (povesteste scriitorul in "Cum am invatat româneste"). Adolescentul trece, in 1821, cu tatal sau, in Basarabia (rapita Moldovei de rusi, in 1812) si incepe primele traduceri la 13 ani, pe când zabovea in satul Sarauti, raiaua Hotin. In 1822, tânarul il cunoaste, la Chisinau, pe poetul rus Puskin (va traduce "Salul negru"). Revenit la Iasi, a ocupat multe functii, intre care si cea de primar (1840). A fost de doua ori surghiunit la mosia sa de la Trifesti, ultima oara mai ales pentru povestirea "Toderica" (revista *Propasirea*). Intre anii 1840-1842 e director al Teatrului National din Iasi (impreuna cu Alecsandri si Kogalniceanu). A fost partizantul Unirii de la 1859. multi ani a fost bolnav, murind de apoplexie la Iasi, lasând o valoroasa opera literara. E inmormântat la Trifesti.

OPERE: Ca poet, prima lucrare originala este "Aprodul Purice", menita sa fie incadrata intr-o mare epopoe "Stefaniada", pierduta. Ca dramaturg, scrie vodevilul "Cârlanii", reprezentat la Iasi in 1840, in care doua femei isi vindeca sotii de gelozie, precum si comedia "Muza de la Burdujeni" (1851, localizata dupa Th. Leclercq), unde-si bate joc de exagerarile limbii latiniste, mai ales "ciunismul" dupa reteta lui A. Pumnul. Ca prozator, remarcam intâi ciclul "Negru pe alb (Scrisori de la un prieten)" din volumul "Pacatele tineretelor" (1857). Capodopera sa si a nuvelei românesti este "ALEXANDRU LAPUSNEANUL" (*Dacia literara*, 1840), inspirata din cronicile lui Gr. Ureche si Miron Costin. G. Calinescu afirma ca nuvela "ar fi devenit o scriere celebra ca si Hamlet daca literatura româna ar fi avut in ajutor prestigiul unei limbi universale".

